

Reisverslag Fietsreis Zuid-Afrika

2011

Zuid-Afrika heeft een oppervlakte van 1.221.037 km².

Er zijn ongeveer 49 miljoen inwoners (2010) bevolkingsdichtheid 40 inw./km².

'ZUID-AFRIKA, fietsen in het land van blank en zwart'

Mijn totale afstand gefietst tijdens deze reis door Zuid-Afrika is 1.651 kilometer, met een totaal hoogteverschil van 18.294 meter.

Fietsreis 2011 - Zuid Afrika

DE VOORBEREIDING

Voor eind dit jaar had ik een fietsreis door Egypte gepland. Maar zoals je in mijn vorig reisverslag kon lezen, met de slogan "Cuba is no Egypto" is het niet aangeraden om er nu te gaan fietsen, want met de grote onlusten en politieke omwentelingen in dat land heb ik mijn plan voor een paar jaar opgeborgen, maar zeker nog niet afgevoerd.

Op zoek naar een ander land om te gaan fietsen in dezelfde periode, ben ik uiteindelijk bij Zuid-Afrika terechtgekomen.

Dit land heeft voor mij toch wel een aantal grote troeven: er is de ongeschonden natuur met de vele wildparken, er zijn de mooie Kaapse wijnen die bij de betere van de "nieuwe wereldwijnen" behoren, er is ook de grote verscheidenheid aan mensenrassen, met een woelige geschiedenis en de apartheid die ik beschouw als een laagtepunt van menselijke waarden.

Als ik met mijn nieuwste reisplan naar buiten kom, hoor ik zowat overal dezelfde reactie: naar Zuid-Afrika, is dat daar niet te gevaarlijk? Ja, gevaar is er overal in de wereld, zelfs bij ons. Er zijn wel enkele plaatsen die ik daar zal mijden, maar door te reizen met verstand is het gevaarlijke al veel beperkter.

Hoofdzak hierbij is dat je de lokale bevolking waardeert in hun anders zijn, en dan op sommige plaatsen iets voorzigtiger omgaat met zij die naar je toekomen om iets aan te bieden. En ik ga

er ook vanuit dat je als fietsreiziger buiten de hoofdstraten van het dorp of stad waar je logeert, niet veel meer te zoeken hebt van zodra het donker wordt.

En daarmee waren er al velen gerustgesteld.

Door de grootte van het land wordt het nog een hele klus om een definitieve fietsroute vast te leggen. Welke streken wil ik bezoeken ?

Eerst dacht ik eraan om tweemaal naar Zuid-Afrika te reizen, een eerste keer naar Kaapstad om er het zuidelijke deel te zien, een tweede keer naar Johannesburg om van hieruit het noordelijke deel te bezoeken.

Maar hierbij mis ik dan het contrast tussen blank en zwart, tussen zuid en noord, dat voor mij toch één van de specifieke elementen is voor dit land.

Ik heb dan mijn reistijd van 3 weken verlengd naar 4 weken en wil naar Kaapstad vliegen om er twee weken de Westkaap te bezoeken en daarna, via een binnenlandse vlucht, twee weken door Kwazulu Natal te fietsen met terugreis vanuit Johannesburg.

Voor het bezoek aan Kaapstad zelf, inclusief de Tafelberg, voorzie ik een drietal dagen. Om daarna een paar dagen door het wijngebied te fietsen en tenslotte een deel van het binnenland en de kust aan te doen en te eindigen langs de tuinroute.

Steden als Durban en Johannesburg heb ik in het tweede deel van de reis niet in mijn schema opgenomen, hier leg ik vooral de nadruk op de contacten met de Zoeloes en genieten van de natuur, van de wildparken, van het platteland en van de bergen.

HET REISVERSLAG

Aangekomen in Kaapstad of Cape Town wordt ik onmiddellijk geconfronteerd met twee belangrijke landstalen: Afrikaans en Engels. Beide worden hier door mekaar gebruikt, maar toch zie je bij reclame en officiële aankondigingen meer Engels, terwijl er in de straat nog meer Afrikaans gesproken wordt.

Het geeft soms een raar gevoel voor een Vlaming, want als de Zuid-Afrikanen samen praten denken ze dat de toerist hen niet begrijpt. Tot ik dan plots antwoord met "Ek praat nie Afrikaans nie, maar verstaan wel wat daar gesê is". Toch is Afrikaans praten veel moeilijker dan het begrijpen, als ze niet te vlug spreken weliswaar.

De stad zelf is een mengeling van Afrika, Nederland, Engeland en India. Allemaal hebben ze veel vernietigd, maar ook veel achtergelaten, zodat het nu een internationale mengeling geworden is. De "Bowl" of het oude centrum is een opeenvolging van Victoriaanse gebouwen,

gebouwen in Kaap-Hollandse stijl, met daartussen nog veel andere historisch belangrijke gebouwen. Waarbij de geschiedenis hier aanvangt in de 17e eeuw.

Heel bijzonder is de wijk Bo-Kaap, door Maleiers uitgebouwd tot de Islamitische wijk van Kaapstad, maar vooral opvallend door de vele felle kleuren van hun huisjes. Heel speciaal, als geheel toch wel uniek en zeker een bezoek waard.

Meer en meer komen er nu ook moderne bouwwerken in de stad, waarmee de gebouwen een perfecte weergave zijn van de mix aan mensenrassen en culturen die hier samenleven.

Het is ook een stad van contrasten: de witte rijkdom tegenover de zwarte armoede, maar ondertussen toch ook al "ryke swartmense" en "arme witmense".

De Tafelberg neemt een heel aparte plaats in, bijna deel van de stad en van overal in de stad zichtbaar dichtbij. Je ziet pas bij het verlaten van Kaapstad, als je even verderaf bent, hoe vlak deze berg eigenlijk wel is.

Ik heb hier ook mijn eerste fietsdag, met de beklimming van die Tafelberg, een zwaar stuk om mee te beginnen, maar toch goed te doen en vooral heel mooi. Fietsen tot zowat halverwege, dan te voet verder naar de top. Met fantastische vergezichten, zicht op Kaapstad zelf en ook Robbeneiland eenzaam in de Oceaan. Ik heb er een ganse dag voor uitgetrokken om dan langs de oceaan rond Signal Hill terug naar het centrum te fietsen.

Het echte fietswerk start zodra ik Cape Town verlaat en een paar dagen door de Winelands trek. Een wijnstreek zonder bergflanken bestaat nergens denk ik, maar hier heb ik tussen de verschillende wijngebieden telkens nog een deftige "pass" te overbruggen. Toch wel één van de hoogtepunten van deze reis, met onder andere de Tradouwpass, die voor mij de mooiste is die ik tot nu toe gefietst heb.

Na elke bocht nieuwe zichten op berg en dal, met halverwege nog een groep bavianen die de weg oversteken naar de rivier. Het is geen zware col, maar wel 14 km lang vol natuurpracht, het is hier trouwens ook lente en dat laat zich wel merken in de bloemenweelde.

Ik heb de ganse dag geen andere fietser gezien, alhoewel dit een geliefde streek is bij de sportievelingen en beroepsfietsers. Een week later wordt deze pass zelfs volledig afgesloten voor een wielervedstrijd. Trouwens, een "Afrikaanse Pass" is een beklimming waarbij de blanke fietser moe is als hij bovenkomt, maar waar de neger helemaal niet aan begint, heb ik gemerkt.

Het wijngebied is mooi om erdoor te fietsen, maar vooral de wijnen zelf zijn hier een gezellige afwisseling na de inspanningen van een fietsdagje. Ik heb er dagelijks mijn flesje gedronken en hierbij zowat alle druivenvariëteiten geproefd. De meest typische soort voor Kaapse wijnen is de Chenin Blanc voor witte en de Pinotage voor rode wijn. Verrassend lekker zijn echter ook hun wijnen van de Sauvignon Blanc en van de Shiraz, terwijl ze van de Chardonnay en van de Cabernet Sauvignon toch ook wel lekkere wijnen maken. Even wennen was het in Calitzdorp waar alles draait rond hun "Port" (een naam die ze echter heel binnenkort niet meer mogen gebruiken), de enige streek in Afrika waar kwaliteitsvolle Port gemaakt wordt, omdat hier zowel het terrein als het klimaat aan de juiste voorwaarden voldoen. Maar als aperitiefje neem ik

toch liever een glaasje "Vonkelwijn", want de kunst om wijn met bubbels te maken hebben ze ook onder de knie.

De steden zelf, met als bekendste Paarl, Stellenbosch en Franschhoek, zijn mooi en gezellig, maar bieden buiten de Kaap-Hollandse en Victoriaanse gebouwen niet veel speciaals aan de bezoeker. Toch hebben ze voor de toerist ook nog een extra reden om er te overnachten: naast de betere nieuwe wereldwijnen worden hier ook heel goede gerechten op tafel gebracht. Alles doet wel erg Westers aan, net zoals Cape Town en het ganse gebied Western Cape. Maar het valt wel op dat hier enkel de blanken in de betere restaurants te zien zijn, de negers kennen het niet, hoofdzakelijk om financiële redenen, maar ze hebben ook geen historische basis hiervoor en dat voel je wel.

De "Apartheid" beschouw ik dan ook als één van de grootste dieptepunten van de menselijke beschaving. Het is onbegrijpelijk hoe de blanke dacht om daar even op een grondgebied dat niet van hen is, de wetten te gaan dicteren aan de negers, meer zelfs, ze van het stadsleven uit te sluiten en als slaven uit te buiten. En dan begrijpt de Westering nog altijd niet hoe het komt dat er spanningen ontstaan tussen "blank en zwart".

Officieel bestaat de apartheid niet meer. Maar vooral in het zuiden, waar veel blanken wonen, voel je nog steeds die ongelijkheid. Een neger zal hier zelden contact zoeken met de blanke fietser, maar als ik hen aanspreek staan ze wel open voor een gesprek. De negers hebben inderdaad wel een andere mentaliteit, maar worden hier naar mijn gevoel toch nog te veel als een soort slaaf behandeld.

Het duurt nog wel een generatie om dit weg te werken. Hopelijk gaat de politiek na Mandela toch de weg van gelijkheid verder, en zetten ze niet een stap terug.

Verder in het binnenland heb je veel droge gebieden, zoals Klein Karoo. Tien of twintig kilometer fietsen zonder dorp of huis onderweg is daar geen uitzondering. Maar na zo'n fietstocht overnacht ik in Warmwaterberg Spa, en het is meteen een ander hoogtepunt van de reis.

Dit is een historische badplaats midden in de bergen, maar dicht bij warmwaterbronnen. 125 jaar oud en in originele stijl gerestaureerd. Het mooie hier is het Romeins bad dat bij de kamer hoort, te vullen met water van 42°C rechtstreeks uit de bron.

Dat was een uurtje of meer relaxen, en 's anderendaags helemaal fit voor de volgende etappe.

Ondertussen ben ik ook in Hermanus langsgeweest, de stad en baai die uitgeroepen is tot de beste plaats ter wereld om walvissen te spotten. En dat kan ik alleen maar beamen, want zelfs einde seizoen kwam ik in de late namiddag aangefietst en zag reeds enkele bultruggen heel dicht bij de kust. De volgende dag heb ik de signalen van de "Whale Crier" afgewacht en er dan nog meer gezien.

In het binnenland is de stad Oudtshoorn en de wijde omtrek iets heel uniek. Het is de streek van de struisvogel, met grote boerderijen, nog steeds worden er heel veel vogels gekweekt. Nu is het hoofdzakelijk voor het vlees (en toch wel lekker een steak of een goulash) maar de stad is echter groot geworden met de vergane glorie van de struisvogelveren. Je kan deze trouwens

nog in alle kleuren kopen op de lokale marktjes.

De laatste dagen fiets ik langs Wilderness en de beroemde "Tuinroute". Je kan je eigen tuin niet mooier aanleggen als wat de natuur hier zelf organiseert. En gezien ik hier langs de kust fiets, kies ik als avondmaal een Seekos Skottel of Seaplatter, wat achteraf toch wel de beste keuze leek, super vers, gevarieerd en mooi opgediend met een flesje Chardonnay uit de buurt.

Dan met een binnenlandse vlucht van George naar Durban voor het tweede deel van de reis. Alles verloopt heel vlot naar Afrikaanse normen, zo vlot zelfs dat het vliegtuig een half uur vroeger opstijgt dan voorzien. Zoiets had ik nog nooit meegemaakt.

Vanaf de eerste kilometers die ik fiets, zie ik dat Kwazulu Natal totaal anders is dan Western Cape. Alles is hier veel groener, het is hier dan ook begin van het regenseizoen, alhoewel ik tijdens het fietsen geen druppel regen gezien heb. Zware regenval komt dan vooral 's avonds en bijna elke nacht. Wat hier wel terugkomt in deze streek is mijn dagelijkse col om te overwinnen.

Een ander terugkerende gebeurtenis is hun "braai" die je zowel in het zuiden als in het noorden overal tegenkomt, soms op een openbare parking, op een pleintje, in een park of ergens in een zijstraatje waar een gezin of enkele vrienden gezellig samen zijn. Een braai, wat wij hier een barbecue noemen, dat is hoofdzakelijk vlees eten, alle soorten vlees van gemarineerde kip tot struisvogel, van T-bone steak tot springbok, van boerewors tot Spare-ribs, en nog veel meer.

Mijn eerste overnachting probeer ik te zoeken in KwaDukuza (ook gekend als Stanger). Dit is het gebied waar de grootste Indische gemeenschap woont buiten India. In die mooie combinatie met de originele inwoners, wordt ik overal vriendelijk ontvangen, en goedkoop tot soms gratis voor een blanke fietser, onvergetelijk hoe ik hier verwend wordt.

Het valt wel al snel op dat er veel minder blanken wonen, en vooral dat de negers hier veel vriendelijker zijn en graag contact zoeken met de blanke fietser. Spanningen van de apartheid voel je hier helemaal niet, maar daar tegenover zie je wel nog de gevolgen van de vele bloedige oorlogen die hier werden uitgevochten. Er zijn overal slagvelden, musea en monumenten voor de herdenking van de Anglo-Zulu en de Anglo-Boer oorlogen.

Eén van de mooiste slagvelden (relatief natuurlijk, want gruwelijk) die ik bezocht heb is toch wel de site van Bloedrivier. De naam is hier niet gestolen, want er werden maar eventjes 3000 Zulu in de rivier gehakt, geen enkele kwam er over. De Engelse opstelling in hun "Laager" is volledig in brons nagebouwd, indrukwekkend met 64 ossenkarren en hun kanonnen in een gesloten cirkel.

Een volgende hoogtepunt is het natuurpark Hluhluwe Umfolozi, het oudste park in Zuid-Afrika. Met een lokale natuurgids en zijn 4x4 een dagje in het park brengt ons dicht bij een massa wilde dieren: Afrikaanse olifant, wildebeest of blauwe gnoe, baviaan, boszwijn, giraf, impala of rooibok, buffel, leeuw, nyala antilope, warthong of knobbelzwijn, neushoorn, zebra, cheeta of jachtluipaard en dan nog de vele soorten bontgekleurde vogels.

Ik was er niet op uit, maar hiermee hebben we toch wel de "Big Five" gezien (olifant, buffel,

leeuw, neushoorn, luipaard). Wat volgens mijn gids toch wel heel uitzonderlijk is om dit alles tijdens één dag te zien. Dat heb ik dus ook weeral gehad, maar toch wel voor een groot deel te danken aan mijn gids die al meer dan 20 jaar ongeveer viermaal per week door dit natuurpark op zoek gaat naar al deze wilde dieren. Thanks mister Rex Duke .

Bij mijn verblijf in Ladysmith kreeg ik pas voor de eerste keer een Zwart-Afrikaans gevoel. Hier wonen nog heel weinig blanken, zelfs mijn hotel en even verder het restaurant werd door Zoeloes uitgebaat. Het is een vrij rijke stad, met twee supermoderne winkelcentra, en ook hier zijn hoofdzakelijk negers te zien. Maar toch ook nog met de typisch Afrikaanse kraampjes in iedere straat, weinig restaurants en alles is op straat te koop.

Dit is wel het echte Zuid-Afrika, buiten de steden fiets ik evenveel over onverharde als over verharde wegen. Dorpen zijn er bijna niet meer, maar overal in de bergen staan groepjes hutten samen, er is weinig luxe, maar ook geen armoede.

De laatste dagen was ik dan in de Drakensbergen, alles viel eigenlijk nog mee om er te fietsen, maar de hoogste toppen heb ik te voet beklommen. Het is een fantastische streek om trektochten te doen, met bergtoppen boven de 3000 meter en overal ongeschonden natuur, met bloemen, planten en vogels op hun mooist.

Het was voor mij dan toch wel de juiste keuze geweest om twee verschillende delen van dit land te bezoeken tijdens één en dezelfde reis. Zo is het contrast nog duidelijker geworden, het is alsof ik twee totaal verschillende landen bezocht heb binnen dezelfde landsgrenzen. En dat maakt reizen zoveel boeiender dan gewoonweg thuis te blijven.